

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2011

AFRIKAANS HUISTAAL V2

PUNTE: 80

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 24 bladsye.

INSTRUKSIES

1. Lees die volgende instruksies/opdragte noukeurig deur voordat jy die vraestel beantwoord.
2. Moenie probeer om die hele vraestel deur te lees nie. Raadpleeg die inhoudsopgawe op die volgende bladsy en merk die vraagnommers van die letterkundetekste wat jy in die klas behandel het. Lees daarna die vrae oor die tekste wat jy gedoen het en kies die tipe vraag wat jy wil doen. Neem die voorskrifte by elke vraag in ag.
3. Die vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A: Gedigte (30)
AFDELING B: Prosa (25)
AFDELING C: Drama (25)
4. Beantwoord VYF vrae in totaal: DRIE uit AFDELING A, EEN uit AFDELING B en EEN uit AFDELING C. Gebruik die kontrolelys om jou met jou keuses te help.
5. Voer die opdragte aan die begin van elke afdeling noukeurig uit.
6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
7. Beantwoord ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
8. Voorgestelde tydsindeling:

AFDELING A: ongeveer 40 minute
AFDELING B: ongeveer 55 minute
AFDELING C: ongeveer 55 minute
9. Skryf netjies en leesbaar.

Inhoudsopgawe

Hierdie bladsy sal jou help met die keuse van vrae sonder dat dit nodig is om die hele vraestel deur te lees.

AFDELING A: GEDIGTE

Voorgeskrewe gedigte: Beantwoord ENIGE TWEE vrae.

VRAAGNOMMER	VRAAG	BLADSY
1. <i>Een sprong vir...</i> – Joan Hambidge	Opstelvraag	5
2. <i>Die skedel lag al huil die gesig</i> – Wilma Stockenström	Kontekstuele vraag	6
3. <i>Die huis luister</i> – Daniel Hugo	Kontekstuele vraag	7
4. <i>Busrit in die aand</i> – Elisabeth Eybers	Kontekstuele vraag	8
EN		
Ongesiene gedig: Beantwoord EEN vraag.		
5. <i>Die ontmoeting</i> – Elisabeth Eybers	Opstelvraag	10
OF		
6. <i>Die ontmoeting</i> – Elisabeth Eybers	Kontekstuele vraag	11

AFDELING B: ROMAN

Beantwoord EEN vraag.

7. <i>Die kwart-voor-sewe-lilie</i>	Opstelvraag	12
OF		
8. <i>Die kwart-voor-sewe-lilie</i>	Kontekstuele vraag	13
9. <i>Manaka Plek van die Horings</i>	Opstelvraag	14
OF		
10. <i>Manaka Plek van die Horings</i>	Kontekstuele vraag	14
11. <i>Vatmaar</i>	Opstelvraag	16
OF		
12. <i>Vatmaar</i>	Kontekstuele vraag	16

AFDELING C: DRAMA

Beantwoord EEN vraag.

13. <i>Krismis van Map Jacobs</i>	Opstelvraag	18
OF		
14. <i>Krismis van Map Jacobs</i>	Kontekstuele vraag	18
15. <i>Mis</i>	Opstelvraag	20
OF		
16. <i>Mis</i>	Kontekstuele vraag	20

LET WEL: Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG uit AFDELING B en AFDELING C.

KONTROLELYS

Gebruik die onderstaande kontrolelys om te kontroleer of jy al die nodige vrae beantwoord het.

AFDELING	VRAAG-NOMMER	GETAL VRAE BEANTWOORD	MERK ✓
A: Gedigte (Voorgeskrewe gedigte)	1 – 4	2	
A: Gedigte (Ongesiene gedig)	5 – 6	1	
B: Roman (Opstel- of kontekstuele vraag)	7 – 12	1	
C: Drama (Opstel- of kontekstuele vraag)	13 – 16	1	
LET WEL: Beantwoord EEN OPSTELVRAAG en EEN KONTEKSTUELE VRAAG uit AFDELING B en AFDELING C.			

AFDELING A: GEDIGTE**VOORGESKREWE GEDIGTE**

Beantwoord ENIGE TWEE vrae.

VRAAG 1: OPSTELVRAAG

Lees die onderstaande gedig en beantwoord dan die vrae wat volg.

Een sprong vir... – Joan Hambidge

- 1 Jy wil weet
2 waarom herstel ek nie-
3 want jy het my die maan,
4 sterre en uitspansel belooft.
- 5 Jy stuur my na die maan
6 en à la Neil Armstrong beweeg
7 ek in die lugdruk-vrye atmosfeer,
8 karteer die kraters, die stil verwoesting
9 wat jy saai, plant 'n vlaggie van rekapitulاسie
10 (dis verby, dis verby, dis ...) op die klein silw'rige planeet.
- 11 Danksy die verbinding tussen my en die lugskip van glas
12 genaamd poësie, keer ek weer terug na die aarde,
13 wys my foto's vir diegene wat wil sien,
14 neem stukkies maankors saam
15 en weet ná maande
16 die maan is hiër.
- 17 Jy wil weet
18 waarom vergeet ek nie-
19 omdat ek weet die maan
20 is beslis nie van kaas.

- 1.1 In hierdie gedig kom 3 idioome voor wat die tema sterk ondersteun. Bespreek hierdie stelling deur na die volgende te verwys:

*Noem die tema in jou inleiding

*Bespreek daarna 'n idioom in 'n paragraaf. Maak seker jy spreek die volgende aan: Haal die idioom aan en gee sy betekenis.

Wys daarop hoe hierdie idioom die tema ondersteun.

*Sê in jou slot of jy dink hierdie idioomgebruik geslaagd was al dan nie.

(10)

OF

VRAAG 2

Lees die onderstaande gedig en beantwoord dan die vrae wat volg.

Die skedel lag al huil die gesig – Wilma Stockenström

1 Eendag sal ek, weet ek, die dood
 2 met laggende skedel trotseer. Minstens
 3 my sin vir humor sal ek behou. Maar
 4 of ek soos oorlee mevrou Ples en soos
 5 die bloubok van my geboorteland
 6 ook 'n glaskas in 'n museum sal haal?
 7 'n Seldsame dier is die mens nou nie juis.

8 Tog, hoe slim tog is ons met ons
 9 innerlike uurwerkvernuf, hoe sterk
 10 die groot swaaiende hyskraangebare
 11 waarmee ons wolkekrabbers reghoekig
 12 neerplak in woon- en sakekomplekse.
 13 Merkwaardig ons grabbelende navorsing
 14 dwarsdeur dolomiet om ons arms diep
 15 soos skagte te sink en die grys erts
 16 te gryp en op te trek, te vergruis en te
 17 veredel tot staaf op staaf korfagtig
 18 gepakte kluipe van belegging. A ja,
 19 wonderbaarlik ons vermoë om weggooisand
 20 tot vuurstof te verryk wat as ons wou
 21 alles onherhaalbaar in allerlaaste oplaaiing
 22 woes skoon kan laat ontbrand.

23 Ek sê mos die skedel lag
 24 al huil die gesig.

- 2.1 Waarom kan reël 7 as ironies beskou word? (2)
- 2.2 Identifiseer die beeldspraak in reël 10? (1)
- 2.3 2.3.1 Watter atmosfeer/stemming skep die polisindeton in reëls 15 en 16? (1)
- 2.3.2 Kies die korrekte antwoord. Skryf slegs die letter neer.

Die polisindeton ondersteun 'n negatiewe eienskap van die mens nl.

- A hardwerkendheid
 B gierigheid
 C gretigheid
 D afgunstigheid

(1)

- 2.4 2.4.1 Gee die TWEE woorde wat in kontras staan in reëls 19 en 20? (1)
- 2.4.2 Wat is die funksie van hierdie kontras? (1)
- 2.5 2.5.1 Wat sal verander indien die woord “mos” (reël 23) weggelaat word? (2)
- 2.5.2 Waarom huil en huil die gesig aan die einde? (1)

[10]**OF****VRAAG 3**

Lees die onderstaande gedig en beantwoord dan die vrae wat volg.

Die huis luister – Daniel Hugo

1 my kamers is hol soos 'n binne-oor
 2 ek hoor hoe die bewoners roesemoes
 3 liefde maak, verwyd, mekaar vertroos, skoor
 4 soek met die goor hede, nooit tevrede
 5 aanhou kibbel oor kon en sou en moes

6 luister, ek bewaar julle verlede
 7 my fondamente kraak onder die las
 8 my plafonne raak voos van die eggo's
 9 te veel vloeke laat my pleisterwerk bars
 10 jare se trane laat my rame roes

11 so word ons saam verweer deur dit wat was
 12 my dakplate en julle gebede
 13 fluister en knal al hoe harder om hulp
 14 ongehoord in elke nag se oorskulp

- 3.1 Haal TWEE woorde aan wat aansluit by die woord “luister” in die titel. (1)
- 3.2 Haal 'n woord aan wat daarop dui dat hierdie nie-luister reeds lankal daar is? (1)
- 3.3 Watter tekens is daar dat die lyding van die mense ook fisies gesien kan word? (1)
- 3.4 Watter TWEE opeenvolgende woorde sê dat hierdie situasie vererger? (1)
- 3.5 Die mense hou later heeltemal op om enigsins te probeer kommunikeer. Hoe sien ons dit aan die strofebou? (1)
- 3.6 3.6.1 Identifiseer die halfrym in reël 13? (1)
- 3.6.2 Wat is die funksie van hierdie halfrym? (1)

- 3.7 Gee die TWEE betekenisse van die woord “ongehoord” reël 14. (2)
- 3.8 Verklaar die weglaat van ’n punt aan die einde van die gedig? (1)
- [10]**

OF

VRAAG 4

Lees die onderstaande gedig en beantwoord dan die vrae wat volg.

***Busrit in die aand* – Elisabeth Eybers**

- 1 Elk langs sy yl weerkaatsing in die ruit
 2 sit hulle suf, met monde moeg gesluit,
 3 die werkers van die stad wat huis toe gaan.
- 4 Skaduwee-skimme gly verby ... Dis laat
 5 en lang ligvaandels wapper oor die straat
 6 soos oor ’n dam die blinkpad na die maan.
- 7 Ons ploeg deur stormsee met ons kaperskuit:
 8 die stuurman aan die wiel, die passasiers die buit
 9 wat ons as slawe huis toe bring vanaand ...
- 10 Die vaartuig waggel afdraand, om die draai,
 11 met skril gekners en skommelende swaai,
 12 en hyg en snork en swoeg opdraand
- 13 terwyl ons, soos twee kinders opgetoë,
 14 mekaar toelag met glinsterende oë ...
 15 Asof hul jammerlik hul lot kan raai
- 16 sit hul suf, met monde moeg gesluit,
 17 elk langs sy yl weerkaatsing in die ruit,
 18 die werkers van die stad wat huis toe gaan.

- 4.1 4.1.1 Identifiseer die stylfiguur in reël 1? (1)
- 4.1.2 Waarom is hierdie stylfiguur so geslaagd? (1)
- 4.2 Spreek jou uit oor die gebruik van die kommas in reël 2. (1)
- 4.3 Waarom kan die vergelyking in reël 6 as ironies beskou word? (1)
- 4.4 4.4.1 Benoem die beeldspraak in reël 7. (1)
- 4.4.2 Waarom is hierdie beeldspraak hier so geslaagd? (1)
- 4.5 Wat suggereer die woord “slawe” in reël 9? (1)

- 4.6 Hoe laat die spreker ons ouditief en visueel die bus se rit beleef? (1)
- 4.7 Watter aanklag maak die spreker teen die samelewing? (1)
- 4.8 Gee TWEE woorde wat die somber atmosfeer van die gedig ondersteun. (1)
- [10]**

EN

ONGESIENE GEDIG (VERPLIGTEND)

Beantwoord VRAAG 5 OF VRAAG 6.

VRAAG 5: OPSTELVRAAG

Die ontmoeting – Elisabeth Eybers

- 1 Ek wou al wat ek het vir jou bewaar:
2 die jonkheid van my lyf, 'n hart wat bly
3 en sterk is en gelate om te ly,
4 en oë wat weifeloos en helder staar.
- 5 Deur al die jare was ek wys en vroom
6 in stil afwagting, en jy was nie ver,
7 want bo ons hoofde was dieselfde ster
8 en in ons harte was dieselfde droom.
- 9 Ek het alreeds die gretigheid geweet
10 van jou gelaat, en dikwels het ek jou stem
11 gehoor met ligte aarseling en klem ...
- 12 Toe was dit dat opeens die sagte kreet
13 van welkom klankloos bly: met 'n gebaar
14 van vae ontsteltenis staan ons voor mekaar

Sou 'n mens na die uiterlike bou van die gedig kyk, kan die gedig as 'n Italiaanse sonnet beskou word. Tog is daar sekere afwykings. Die innerlike bou voldoen ook nie aan die tipiese kenmerke van 'n Italiaanse sonnet nie.

Bespreek hierdie stelling in 'n opstel van 200 – 250 woorde. Verwys spesifiek na die volgende:

- Beskryf die tipiese uiterlike bou van die Italiaanse sonnet in jou inleiding.
- Wys waar hierdie gedig in die uiterlike bou afwyk.
- Beskryf hoe lyk die tipiese Italiaanse sonnet se innerlike bou en lig uit waar hierdie gedig daarvan verskil.
- Gee 'n moontlike rede in jou slot waarom die skrywer hierdie gedig laat afwyk van die tipiese Italiaanse sonnet.

Dui jou aantal woorde aan.

[10]

OF

VRAAG 6: KONTEKSTUELE VRAAG

Die ontmoeting – Elisabeth Eybers

- 1 Ek wou al wat ek het vir jou bewaar:
 2 die jonkheid van my lyf, 'n hart wat bly
 3 en sterk is en gelate om te ly,
 4 en oë wat weifelloos en helder staar.
- 5 Deur al die jare was ek wys en vroom
 6 in stil afwagting, en jy was nie ver,
 7 want bo ons hoofde was dieselfde ster
 8 en in ons harte was dieselfde droom.
- 9 Ek het alreeds die gretigheid geweet
 10 van jou gelaat, en dikwels het ek jou stem
 11 gehoor met ligte aarseling en klem ...
- 12 Toe was dit dat opeens die sagte kreet
 13 van welkom klankloos bly: met 'n gebaar
 14 van vae ontsteltenis staan ons voor mekaar.

- 6.1 Wat noem ons 'n strofe wat uit vier versreëls bestaan? (1)
- 6.2 6.2.1 Skryf die rympatroon van die eerste strofe neer. (1)
 6.2.2 Benoem hierdie rymsoort. (1)
 6.2.3 Waarom dink jy, is hierdie rymsoort in die eerste twee strofes, funksioneel? (1)
- 6.3 Wat dink jy is die rede vir die gebruik van die dubbelpunt in reël 1? (1)
- 6.4 Gee DRIE opeenvolgende woorde wat daarop dui dat die spreker en haar geliefde 'n geruime tyd weg van mekaar was. (1)
- 6.5 Kies die korrekte antwoord:
 Die spreker beklemtoon deur middel van **(herhaling/alliterasie)** waarom sy nooit ver van haar geliefde gevoel het nie. (1)
- 6.6 Watter stylfiguur illustreer vir die leser dat die spreker haar geliefde se stem dikwels in haar verbeelding gehoor het? (1)
- 6.7 6.7.1 Sê in jou eie woorde wat in die laaste versreël gebeur. (1)
 6.7.2 Sou jy sê dit het skielik gebeur? Haal 'n woord uit die gedig aan om jou antwoord te motiveer. (1)

[10]**TOTAAL AFDELING A: 30**

AFDELING B: ROMAN

Beantwoord EEN vraag.

LET WEL: Beantwoord EEN vraag oor die letterkunde teks wat julle in die klas behandel het.

VRAAG 7: OPSTELVRAAG***DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE – Eleanor Baker***

Iris ervaar konflik rondom die betekenis van haar naam en dat dit moontlik haar toekoms kan bepaal. Daar kom verskeie karakters oor haar pad wat haar na 'n antwoord kan lei.

Bespreek hierdie stelling deur spesifiek te verwys na:

- Die betekenis van Iris se naam (3 feite)
- Hoe elk van hierdie betekenisse haar lewe beïnvloed het. (3 feite)
- DRIE karakters wat haar pad gekruis het en hoe hulle antwoorde vir Iris gegee het. (6 feite)
- Of Iris wel 'n antwoord op haar konflik gekry het. Motiveer jou mening. (3 feite)

[25]**OF****VRAAG 8: KONTEKSTUELE VRAAG**

Lees die onderstaande uittreksel aandagtig deur en beantwoord die vrae.

DIE KWART-VOOR-SEWE-LELIE – Eleanor Baker

- 1 Hy het sy hand gewaai in die rigting van 'n ry geparkeerde geel taxi's. "Dis my
- 2 etensuur."
- 3 "Is dit al so laat?" Ek het na my horlosie geloer."Sowaar. Jy sien, my ouma het
- 4 haar eie spesiale Engel gehad en ek het die gevoel die man is nou by
- 5 my. Saamgevlieg, blykbaar."
- 6 Hy het sy oë gerol." Uh-huh"
- 7 "Dis dié dat ek seker nie so versigtig is soos ek behoort te wees nie. Ek reken
- 8 die Engel sal my pootjie of so iets as ek te ver gaan."
- 9 Hy het sy kop geskud en die plastiekbekertjie tussen sy groot hande
- 10 verfrommel.
- 11 "Mense luister nooit regtig na my nie. Veral nie my familie nie."
- 12 "Is dit so?"
- 13 "En dan is my naam Iris. In die mitologie het dit 'n paar verskillende betekenisse
- 14 gehad. Dienares van hoëre gode is een. Of Godin van die reënboog.

8.1 Wie is die "hy" na wie hier verwys word? (1)

8.2 Waar bevind hierdie twee karakters hulle? (1)

- 8.3 Wat is ironies rondom hierdie twee se vriendskap? (2)
- 8.4 Waarom het Iris dadelik tot hierdie persoon aangetrokke gevoel? (1)
- 8.5 Watter tema kom in hierdie aangehaalde gedeelte duidelik na vore? (1)
- 8.6 Noem nog EEN ander betekenis van Iris se naam. (1)
- 8.7 Watter karaktereienskap van Iris kom in hierdie gedeelte na vore? (1)
- 8.8 8.8.1 Identifiseer die soort verteller wat in hierdie aangehaalde gedeelte voorkom. (1)
- 8.8.2 Gee 'n nadeel van hierdie soort verteller soos in hierdie aangehaalde gedeelte ervaar kan word. (1)

1 Sy het grootgeword op 'n dorpie genaamd Lekkerkerk waar haar pa die
 2 barbier en snuistrywinkleleenaar was. Sy en haar sussie Jannie was
 3 die enigste kinders en moes smiddae die winkel uitvee. Sy het nie
 4 daarvan gehou nie, veral die opsuig van die klosse hare wat onder
 5 barbierstoel se pote vasgesit het nie. Sy het nie gehou van die reuk van
 6 pommades en skeerseep nie en het mettertyd daardie sy van die
 7 besigheid op Jannie afgeskuif en die snuistrywinkel oorgeneem. Hulle
 8 ma het die huis skoongehou en die etes gekook en haar kinders herinner
 9 aan die hongerwinter. Hulle moes blykbaar dikwels herhinner word, want
 10 hulle was nie tevrede om op Lekkerkerk groot en oud te word nie en wou
 11 weg na een van die groot stede. Jannie, wat die oudste was, het 'n oog
 12 gehad op een van die boere en was dus meer tevrede, maar Merel het
 13 planne beraam om weg te loop. Sy het elke dag die koerantkolomme
 14 deurgelees in die hoop dat sy op iets opwindends sou teëkom.

- 8.9 Watter karaktereienskap van Merel kom sterk na vore in hierdie aangehaalde gedeelte? (1)
- 8.10 Haal 'n gedeelte aan wat jou antwoord ondersteun. (1)
- 8.11 Een van die temas van die-kwart-voor-sewe-lilie is feminisme.
- 8.11.1 Kies uit die onderstaande karakters nog 'n sterk feminis:
A	Elsa	
B	Kara	
C	Mev. Anders	
D	Iris	(1)

- 8.11.2 Noem 'n handeling van hierdie karakter (VRAAG 8.11.1) wat haar as 'n feminis onderskei. (1)
- 8.11.3 Was hierdie persoon (VRAAG 8.11.1) 'n geloofwaardige feminis? Motiveer. (2)
- 8.11.4 Watter optrede van Iris het Merel, die feminis, geskok? (1)

1 “Ek is nie verantwoordelik vir jou en jou mense nie,” het hy kalm gesê. “Ek gaan dit
 2 ook nie weer vir jou sê nie, Jy sien jouself as 'n kind wat leer loop en my as die ma
 3 wat met haar arm beskermend weerskante van die kleuter saamloop om te keer
 4 dat hy nie val nie. Ek is nie 'n loopring nie. Ek maak nie reg waar jy verbrou het
 5 nie. Ek skakel nie stowe of sweisapparate af nie. As jy môre op die dak loop en gly
 6 en afval, sal ek jou nie vang nie. Om op die dak te loop, is jou keuse. Peter se
 7 werk is sy keuse.”
 8 Ek het my op ons bed neergewerp en gehuil, nie net van skok nie, maar ook
 9 omdat ek beskaamd was oor my uitbarsting.
 10 “Gaan terug hospitaal toe en gaan sit by Peter. Hou sy hand vas in plaas van om
 11 so liederik jammer vir jouself te voel.”
 12 “Ek is jammer vir hom,” het ek myself verdedig, maar opgestaan en my hare
 13 gekam.
 14 “En ry versigtig,” het hy gemaan voor ek loop. Hy het geglimlag.
 15 “Vergewe my,” het ek gesê. “Ek was ontsteld. As ek net seker kon wees sy oë sal
 16 weer aangroei. Of wat ookal nodig is.”
 17 “Die lewende sel is 'n besondere organisme. Dit het die vermoë om homself te
 18 regeneer.”

- 8.12 Ons lees hier 'n sterk kontras raak tussen dit wat die Engel sê en dit wat hy doen. Lig hierdie stelling met 'n voorbeeld toe. (2)
- 8.13 Waarom was die Engel eintlik in Iris se lewe? (1)
- 8.14 Is die volgende stelling WAAR of ONWAAR. Motiveer jou antwoord.
 Die Engel lei Iris tot 'n besef van haar werklikheid. (2)
- 8.15 Tot watter insig kom Iris wel aan die einde van die verhaal? (1)
- 8.16 “Die lewende sel is 'n besondere organisme. Dit het die vermoë om homself te regeneer.”
 Watter afleiding kan ons hieruit maak ten opsigte van Peter se herstel? (1)
- 8.17 Vul die korrekte woord in.
 8.17.1 Die Engel se teenwoordigheid veroorsaak dat Iris se8.17.1..... verdwyn. (1)

VRAAG 9: OPSTELVRAAG**MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – Pieter Pieterse**

Baas ervaar konflik rondom Christenskap. Daar kom verskeie karakters oor sy pad wat hom na 'n antwoord probeer lei.

Bespreek hierdie stelling deur spesifiek te verwys na:

- Wat Baas laat worstel het met die godsdiens. (3 feite)
- DRIE handelinge/optredes van Baas wat vir hom eintlik 'n antwoord was op sy vraag. (3 feite)
- DRIE karakters wat sy pad kruis en hoe hulle antwoorde vir Baas probeer gee. (6 feite)
- Of Baas wel 'n antwoord op sy konflik gekry het. Motiveer jou mening. (3 feite)

[25]**OF****VRAAG 10: KONTEKSTUELE VRAAG****MANAKA PLEK VAN DIE HORINGS – Pieter Pieterse**

Lees die onderstaande uittreksel aandagtig deur en beantwoord die vrae.

1 Die middele om sy boot mee te bou beplan hy om uit ivoorhandel te verdien,
 2 ook uit ruilhandel met buffetvleis. Maar sy droom word nooit waar nie. Die
 3 trop honde verorber 'n buffel 'n week en die vleiskopers leer gou om nie te
 4 haastig te wees nie. As die wild wat hy vir sy slaghuis skiet, eers begin
 5 bederf, kry hulle die vleis verniet. Die kleinvee, hoenders en graan wat hy
 6 wel inruil, word verswelg deur die draers wat hy huur om die olifantande uit
 7 die bos na sy kamp toe aan te dra.

- 10.1 Wie is die “sy” na wie hier verwys word. (1)
- 10.2 Wat was sy droom oorspronklik? (1)
- 10.3 Waar bevind hierdie karakter hom? (1)
- 10.4 Watter karaktereienskap van hierdie persoon kom sterk na vore in die aangehaalde gedeelte? (1)
- 10.5 10.5.1 Identifiseer die soort verteller wat in die aangehaalde gedeelte voorkom. (1)
- 10.5.2 Watter nadeel van hierdie soort verteller kom duidelik in die gedeelte na vore? (1)

1 Grace se vingers vleg vinniger. "Die man wat nou hier voor my staan en
 2 praat, is 'n ander man," sê sy toe die klein mannetjie met sy skouer teen
 3 die reën van Manaka af weg loop. "As jy nie weet wie jy kan slegsê en
 4 wie nie, sal jy nie jou pontboot klaarmaak nie. Ook nie die werk
 5 waarvoor
 6 jy hiernatoe gestuur is nie."
 7 "Ek is nie hiernatoe gestuur nie. Ek is op my eie hier. Hou nou op met
 8 hierdie deuntjie en sê my: Watter belang het jy by my? Wat wil jy van
 9 my hê?"
 10 "Ek wil jou help. Jy het my lewe gered."
 11 "Moenie dink ek is ondankbaar ná alles wat jy vir my gedoen het nie.
 12 Maar ek sal dit waardeer as jy nie verder vir my wys jy is dankbaar dat
 13 ek jou lewe gered het nie."
 14 "Dit kan miskien 'n week wees, dan is jou gedagtes weer net so sterk
 15 soos toe jy teen die siekte baklei en gewen het. As jy nie die saak met
 16 meneer Mosko en met die khuta regmaak nie, sal dit 'n moeilikheid wees
 wat by jou sal bly wanneer jy al lankal gesond is."

- 10.6 Hoe het Baas Grace se lewe gered? (1)
- 10.7 10.7.1 Watter karaktereienskap van Grace kom in hierdie gedeelte sterk na vore? (1)
- 10.7.2 Haal 'n gedeelte aan wat jou antwoord (VRAAG 10.7.1) ondersteun. (1)
- 10.8 Een van die temas van hierdie roman is godsdiens.
- 10.8.1 Met watter vraag rondom godsdiens het Baas geworstel? (1)
- 10.8.2 Watter handeling van Baas in die aangehaalde gedeelte het vir Grace 'n antwoord op Baas se vraag gegee? (1)
- 10.8.3 Waarom sou ons kan sê Baas se worsteling is eintlik ironies? (2)
- 10.8.4 Kies uit die onderstaande karakters wie Baas na 'n antwoord op hierdie vraag lei.
- A Oom Scholtzie
 B Ouma Essie
 C Nanna du Pisani
 D Riekert (1)
- 10.9 Na watter saak met die Khuta verwys Grace? (1)
- 10.10 Sê of die volgende stelling WAAR of ONWAAR is. Motiveer jou antwoord.
- Grace het as bemiddelaar tussen Baas en die Khuta opgetree. (2)

1 “In ons stam moet jy respek betoon. Ons is mense wat hande klap om te wys dat
 2 ons mekaar respekteer. Ons vryf ook ons hande teen mekaar en buig ons knieë. Jy
 3 mag nie hardloop as jy na jou meerdere toe gaan nie. Jou voet moet stadig beweeg,
 4 asof jy dit sleep. Jy mag nie regop staan wanneer jy met jou meerdere praat of
 5 wanneer hy met jou praat nie. Jy moet hurk of plat op die grond gaan sit. As jy in jou
 6 meerdere se huis op ’n stoel sit, mag jy nie jou bene kruis nie.”
 7 “Dis julle kultuur.” Griesel wil onder die kombuisafdak gaan eet. Nanna trek hom
 8 terug in die hut.

9 “Miskien sal dit die beste wees om respek te wys vir elke mens wat jy langs die pad
 10 kry. Dan sal ’n mens nie so maklik iets doen wat iemand kan sleg laat voel nie.”
 11 Grace kyk vir ’n oomblik vir Baas. Sy oë is weer oop. “Die naam Mulambwa is
 12 ‘vriend’”
 13 Die janfrederik se hoë note rol by die deur in.
 14 “Dit het opgehou met reën,” sê Baas.

10.11 Wat is die geïmpliseerde betekenis van Griesel se woorde? (1)

10.12 Met watter ander sendeling staan Griesel in skrilte kontras? (1)

10.13 Gee ’n voorbeeld uit die boek waar Griesel se swak interkulturele verhoudinge duidelik na vore kom. (1)

10.14 Stem jy saam met Grace se siening oor respektbetoning aan alle mense wat oor jou pad kom? Motiveer jou antwoord. (1)

10.15 Wanneer Grace die woord “mulambwa” verduidelik, kyk sy na Baas. Watter afleiding kan ons hieruit maak? (1)

10.16 **“Die janfrederik se hoë note rol by die deur in.”**

10.16.1 Waarom is dit juis nou gepas dat daar melding gemaak word van hierdie geluid? (1)

10.16.2 Watter stemming bring hierdie geluid in die gedeelte? (1)

10.16.3 Vul die korrekte woord in:

Die talle verwysings na verskillende voëls in die roman skep ’n
 atmosfeer. Dit bevestig dus die ruimte/milieu.

(1)
[25]

VRAAG 11: OPSTELVRAAG**VATMAAR – AHM Scholtz**

Tant Wonnie ervaar konflik oor godsdiens soos dit deur Vatmaar se mense beoefen word en ook dat God nie verhinder dat goeie mense swaarkry nie. Daar kom verskeie karakters en gebeure oor haar pad wat haar antwoorde verskaf.

Bespreek hierdie stelling deur spesifiek te verwys na:

- Hoe Vatmaar se mense Godsdiens beoefen het. (3 feite)
- Die voorval wat tant Wonnie onnodig laat swaarkry het. (3 feite)
- Hoe Piet de Bruin haar pad kruis en die antwoord wat sy hier kry. (4 feite)
- Kenneth se geval van swaarkry en geluk vind (3 feite)
- Of jy saamstem dat mense eers moet swaarkry voor jy geluk kan waardeer. (2 feite)

[25]**OF****VRAAG 12: KONTEKSTUELE VRAAG****VATMAAR – AHM Scholtz**

Lees die onderstaande uittreksel deeglik deur en beantwoord dan die vrae.

- 1 Roman het die karos gevat en Ta Vuurmaak so sag toegemaak as wat hy kon.
- 2 Want die seuns het die oupa met 'n diepe eerbied begin liefkry. Die son was nog
- 3 nie onder nie en die seuns het na hulle se huise toe gehardloop om hulle werkies
- 4 te gaan klaarmaak. Net Roman en Klein-Neels het daardie nag die voorreg gehad
- 5 om in die cabin te slaap.
- 6 Net na dagbreek het Broer soos gewoonlik die oupa se halfbeker bokmelk gebring,
- 7 nog warm uit die uier. Hy het soos gewoontlik aan die Ta geraak, wat dan altyd
- 8 maklik wakker geword het. Maar die oggend het die oupa nie geroer nie. En omdat
- 9 kens mense altyd 'n sesde sintuig het, het Broer vir Klein-Neels gesê: Maak onse
- 10 Ta wakker.
- 11 Klein-Neels het geprobeer. Toe rol hy oupa om sodat sy gesig na hom toe kyk. Die
- 12 oë was wyd oop en die mond ook. Klein-Neels het so groot geskrik dat hy
- 13 omgevlieg en weggehardloop het.

12.1 Waar bevind al hierdie karakters hulle? (1)

12.2 Hoe het hierdie plek aan sy naam gekom? (1)

- 12.3 Tydens Ta Vuurmaak se begrafnis kom die respek vir 'n ander se kultuur baie sterk na vore.
- 12.3.1 In watter handeling sien ons hierdie respek? (1)
- 12.3.2 Noem 'n karakter wat verby ander se kultuur gekyk het en eenheid deur haar optredes bewerkstellig het. (1)
- 12.4 Vul die korrekte woorde in:
- Ta Vuurmaak leer die jeug dat mens, dier en plant in ... 12.4.1... en ... 12.4.2 ... met mekaar kan leef. (2)
- 12.5 12.5.1 Identifiseer die soort verteller wat in die aangehaalde gedeelte voorkom. (1)
- 12.5.2 Watter nadeel van hierdie soort verteller kom duidelik in die gedeelte na vore? (1)

1	Piet de Bruin het die langste moontlike ompad deur die Pan gery na die charge-
2	office toe. Die poeliesman op die perd het opgewonde begin raak en vir hom gewys
3	om te stop, wat hy uiteindelik gedoen het. Onie-as het uitgeklim en die lorrie se klap
4	laat sak voor Piet de Bruin hom kon stop.
5	Tant Wonnie het kaalvoet in die straat afgeloop want sy het die ander velriemskoene
6	ook uitgeskop. Maar die handboeie kon sy nie wegsteek nie. Die verbygangers het
7	gaan stilstaan om na haar en Suzan te kyk.
8	Na hy haar 'n kyk en 'n skelm glimlag gegee het, het Mineer de Bruin weggery.

9	Na die seldeur gesluit is, het tant Wonnie die een opgerolde kombers oopgerol en op
10	haar knieë gegaan en begin bid: Vader, my Meester wat in my woon, U wat weet
11	hoekom ek hier is, as dit U wil is, dank ek U. U weet wat die beste vir my is. Meester
12	in my binneste, ek dank U vir die klein prys wat ek nou moet betaal oor ek vandag
13	van my trots verlos is, en vir die groot prys wat ek vandag gewen het, want nou weet
14	ek waar om U te vind.

- 12.6 12.6.1 Watter karaktereienskap van tant Wonnie kom in hierdie gedeelte sterk na vore? (1)
- 12.6.2 Haal 'n gedeelte aan wat jou antwoord (VRAAG 12.6.1) motiveer. (1)
- 12.7 Waarom is dit ironies dat Piet de Bruin tant Wonnie opgelaai het? (2)
- 12.8 Watter tema van die roman kom na vore in die aangehaalde gedeelte? (1)
- 12.9 Wat is die geïmpliseerde betekenis van Piet de Bruin se glimlag? (1)
- 12.10 Tant Wonnie het as die sterker een van Piet de Bruin weggestap. Motiveer hierdie stelling. (2)

1 Dit was nie lank voor oom Chai nie meer die laatnagte kon vat nie. Want sy lyf was
2 nou eenmaal 'n ou lyf, en hy wou elke dans met sy vrou dans. Hy het nie daarvan
3 gehou dat die seuns met haar dans nie. Oom Chai kon ook net skoffel-dans.

- 12.11 Wie was oom Chai se vrou? (1)
- 12.12 Hoe het haar koms oom Chai se lewe verander? (1)
- 12.13 Was hierdie verandering 'n positiewe verandering? Motiveer jou antwoord. (2)
- 12.14 Sou jy sê hul huwelik kon gelykgestel word aan oom Lewies en Ruth s'n? Motiveer jou antwoord. (2)
- 12.15 Wie was oom Chai se antagonis? (1)
- 12.16 Waarom word hierdie karakter as 'n antagonis beskou? (1)
- 12.17 Watter optrede van hierdie persoon wys dat hy tog iets vir Vatmaar beteken het? (1)
- [25]**

TOTAAL AFDELING B: 25

AFDELING C: DRAMA

Beantwoord EEN vraag.

LET WEL: Beantwoord EEN vraag oor die dramateks wat julle in die klas behandel het.

VRAAG 13: OPSTELVRAAG**KRISMIS VAN MAP JACOBS – Adam Small**

Map is 'n gevangene van sy omstandighede. Hy wend egter pogings aan om uit hierdie gevangenis te ontsnap, soms met behulp van ander.

Bespreek hierdie stelling deur spesifiek te verwys na:

- Sy milieu wat hom gevang hou
- Persone wat hom help
- Sy verskillende pogings om te ontsnap
- Of hy daarin geslaag het om te ontsnap, al dan nie

[25]

OF

VRAAG 14: KONTEKSTUELE VRAAG**KRISMIS VAN MAP JACOBS – Adam Small**

Lees die onderstaande teks aandagtig deur en beantwoord dan die vrae.

1 APOSTEL GEORGE: Verstaan jy werklik, Map Jacobs, wat nou gebeur met jou?
 2 Verstáán jy, broer Jacobs? Die dood kom, sê die Woord, maar ook die redding kom,
 3 soos 'n dief in die nag, en hy is skielik daar, soos met Paulus, ons broer Saulus, op
 4 die pad na Damaskus toe. Hy vervolg toe nog die Here Jesus, kan jy dit sien, Map
 5 Jacobs, kým kan jy dit sien, hy vervolg toe nog die Here, kyk net daar, sien jy dit.
 6 Map Jacobs...Ek lees vir jou, ek lees vir jou die woorde van die Woord, my broer, my
 7 nuwe broer met die nuwe wit klere aan, en die lig van God wat rondom jou nuwe
 8 liggaam skyn! (*Intens, setaries*) Maar jy moet dit sien, broer Jacobs. Sién jy dit?" And
 9 then, as he journeyed, he came near unto Damascus." Praise the Lord! "And
 10 suddenly there shined around him a glorious light from heaven!" (*Hy neem Map se*
 11 *hand*)

14.1 Hoe sluit reël 1 – 4 by die titel van die drama aan? (1)

14.2 Saulus het Paulus geword.

Map moet ... 14.2.1 ... word om weer van voor te kan begin. (1)

14.3 Behalwe vir Philander het die dood ook werklik vir 'n ander karakter gekom.

14.3.1 Wie was hierdie karakter? (1)

14.3.2 Sou jy sê die dood was vir hierdie karakter "n redding"? Motiveer jou antwoord. (2)

14.4 Kyk na die toneelaanwysing aan die einde van die gedeelte.

Watter geïmpliseerde betekenis het hierdie gebaar? (1)

1 CAVERNELIS *hulpeloos eenkant, lees weer die brief.*
 2 MAUD (*bitsig*): You little..little bitch..You (*Hulle pluk aan mekaar, albei ewe hulpeloos en*
 3 *stukkend.*)...Dink because jy's jou daddy se kind by sy ...eerste vrou...en ek is ... I'm just
 4 your step-ma...I'm just...Auntie Maud...to you...you can, you can... pull me around!!...You
 5 little ...jintoe!!
 6 *Dan klap Blanchie vir Maud*
 7 BLANCHIE: You...You...
 8 MAUD: Little ... teef!..(*Lê haar naels in Blanchie*).
 9 BLANCHIE (*skreeu*): "Bitch"?... "Jintoe"? "Teef"!...Oh, my God...Auntie Maud... Auntie
 10 Maud... How can you...
 11 CAVERNELIS: Blanchie...Maudie...
 12 BLANCHIE (*skielik, bitter, huilend, skreeuend*): 's alles Daddy se skuld!
 13 *Die woorde bly hang, klokhelder in die lug. En Cavernelis versteen, totaal geskok.*

14.5 Watter karaktereienskap van Maud word duidelik in haar dialoog geopenbaar? (1)

14.6 Hierdie karaktereienskap beïnvloed haar optrede teenoor die mense van die Kaapse Vlakte. Motiveer. (2)

14.7 Watter TWEE inwoners van die Kaapse Vlakte noem dit (VRAAG 14.6) vir ons in die drama? (2)

14.8 Die toneelaanwysing in reël 3 sê albei is "stukkend".

Dink jy Blanchie het rede om stukkend te wees? Motiveer jou antwoord. (2)

14.9 Waarom skok Blanchie se woorde: "'s alles Daddy se skuld!" "Cavernelis?" (1)

14.10 Was hierdie optrede (VRAAG 14.9) van Cavernelis geregverdig? Motiveer jou antwoord. (2)

- 1 TOMMY : 'Is sewe jaar al t'rug,man, 'is histiry,so wat práát ons nou daarvan?
 2 RICHIE : 'Cause, ou Tommy, jy like bra ons moet praat daarvan! In fact, jy like dit erg,
 3 ôldou dis like nie jou biesagheit nie!
 4 TOMMY : En sê vir my, wat as Map Jacobs 'n changed man is?
 5 RICHIE : 'n Changed man? Map Jacobs, 'n changed man? (*Hy lag*) Ek sê vi' jou, hy maak
 6 vi' julle ammal vrek, van vóór af!
 7 TOMMY : Remember, ek is darem vrinne moet hulle, ek mien moet Map se ma-hulle...
 8 So ek sal darem wiét...Ja, so wat as hy 'n changed man is?
 9 CYRIL : Al wat ek sê is, ek wil nie bý wies as hy weer hierso is nie, en hy vinne at last yt
 10 van Blanchie nie ...Nie dáái bastard nie!

- 14.11 Waarom is die taalgebruik in hierdie drama so funksioneel? (1)
- 14.12 Richie se woorde (reëls 5 – 6) sluit aan by een van die temas van die drama.
- 14.12.1 Verduidelik by watter tema hierdie woorde aansluit. (1)
- 14.12.2 Was hierdie verandering van Map geloofwaardig? Verduidelik. (2)
- 14.13 Wat is die verband tussen Map se naam, en sy uiterlike? (2)
- 14.14 Herlees reëls 9 – 10.
- Waarom is Blanchie se naam ironies? (2)
- 14.15 Watter afleiding kan jy omtrent Cyril en Map se vriendskap maak as jy die laaste sin van die uittreksel lees? (1)
- [25]

VRAAG 15: OPSTELVRAAG

MIS – Reza de Wet

Miems, Gertie en Meisie is gevangenes van hul omstandighede. Hulle wend egter pogings aan om uit hierdie gevangenisskap te ontsnap, soms met behulp van ander.

Bespreek hierdie stelling deur spesifiek te verwys na elke karakter:

- se milieu wat haar gevange hou
- persone wat haar help
- hulle pogings om te ontsnap
- of hulle daarin geslaag het om te ontsnap, al dan nie.

[25]

OF

VRAAG 16: KONTEKSTUELE VRAAG**MIS – Reza de Wet**

Lees die onderstaande uittreksel deeglik deur en beantwoord dan die vrae.

1	<i>Die sirkusmusiek kan gehoor word. Die KONSTABEL draai sy kop na die deur asof hy</i>
2	<i>daarna luister.</i>
3	MIEM : Dit het alles twee jaar gelede begin.
4	GERTIE : <i>(kom gretig nader)</i> Met Sannie Koen!
5	<i>Die KONSTABEL draai sy kop na MIEM en GERTIE.</i>
6	MIEM : Eers het almal gedink sy het sommer weggeloop. En dit oor haar ma se
7	ipekonders. Maar <i>(onheilspellend)</i> wat sou ek toe hoor? Sy het geen tas gevat nie
8	en sy is weg in haar aannemingsrok...sonder skoene!
9	GERTIE: Ek vra jou! Wegloop sonder skoene!
10	MIEM : <i>(draai haar kop na die deur.)</i> Alles reg, my kind?
11	MEISIE <i>(van buite)</i> : Ja, Ma
12	MIEM : Pak hulle mooi opmekaar! Die aaklige musiek! Dit hinder u seker ook, Konstabel.
13	Waar was ek nou weer? O ja. En presies 'n jaar later is dit toe Rienie Pieterse.
14	Almal sê toe dis oor haar pa so op haar kop sit. Maar raai net wat, Konstabel? Met
15	haar was dit net so.
16	GERTIE : Kaalvoet in haar aannemingsrok!
17	KONSTABEL: <i>(skielik hewig ontsteld)</i> Wat vertel u my!

- 16.1 Hoe sluit die verhaal van Sannie Koen en Rienie Pieters by die titel aan? (1)
- 16.2 Watter ander karakter verdwyn ook later? (1)
- 16.3 Sou jy sê dié verdwyning was vir hierdie karakter 'n redding? Motiveer jou antwoord. (2)
- 16.4 Vul die korrekte woord in.
- Die aannemingsrok is simbool van ...16.4.1... . (1)
- 16.5 Herlees reël 9.
- 16.5.1 Watter karaktereienskap van Gertie kan ons uit die gedeelte aflei? (1)
- 16.5.2 Is hierdie karaktereienskap geloofwaardig? Motiveer jou antwoord. (2)
- 16.6 Waarom is dit ironies dat Miem na “ipekonders” en 'n pa “wat so op haar kop sit” verwys? (2)
- 16.7 Watter handeling van Miem staan in sterk kontras met haar dominerende geaardheid? (2)

16.8 Herlees die toneelaanwysing in reël 17.

Dink jy Konstabel het rede om hewig ontsteld te wees? Motiveer jou antwoord.

(2)

16.9 Waarom ontstel die sirkusmusiek Miem?

(1)

16.10 Is Gertie se afkeur aan die sirkus opreg? Motiveer jou antwoord.

(2)

16.11 Watter uitwerking het die sirkusmusiek op Meisie?

(1)

1	GERTIE: Ek was besig om te sê dat ons so dankbaar is om u vanaand by ons te hê.
2	<i>(Loop versigtig met 'n oorvol koppie koffie na die KONSTABEL.)</i>
3	KONSTABEL: Ek is bly dat ek van diens kan wees.
4	MIEM: En maak toe die deur, Meisie!
5	GERTIE: Hier, Konstabel. Ek is jammer ...Ek het 'n bietjie gestort in die piering.
6	<i>MEISIE maak die deur toe. Die sirkusmusiek word nie meer gehoor nie.</i>
7	KONSTABEL: Alles reg, Juffrou. <i>(Maak keel skoon)</i> Ek hoop nie u neem aanstoot nie,
8	maar dit val my op dat u u miskien blind staar teen die feite.
9	MIEM: Hoe so, Konstabel?
10	KONSTABEL: Al hierdie feite is tog ooglopend. Maar daar is ander gegewens ... wat u
11	miskien misgekyk het.

16.12 Verduidelik die woordspeling in die konstabel se woorde in reël 7 – 8.

(1)

16.13 Op watter manier probeer Gertie hier die konstabel se aandag kry?

(1)

16.14 Waarvan bevry die konstabel Gertie?

(1)

16.15 Wat is die doel van die sirkusmusiek in die drama?

(2)

16.16 Daar is 'n parallel tussen die kulkunstenaar van die sirkus en sy assistente, die meisie, en die konstabel en Meisie. Verduidelik.

(2)

TOTAAL AFDELING C: 25

GROOTTOTAAL: 80